

Olsztyn, 22 października 2025 r.

PS-III.431.2.12.2025.EO

Pan
Marek Borowski
Prezes Zarządu
Smaki Spółdzielnia Socjalna

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020, poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję wystąpienie pokontrolne.

Wystąpienia pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Smaki Spółdzielnia Socjalna, ul. Marka Kotańskiego 1, 10-165 Olsztyn, NIP:7393863373, REGON:281543636, KRS: 0000482999.

Kierownik jednostki kontrolowanej: Marek Borowski – Prezes Zarządu Spółdzielni.

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Oddziału Pracy Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

1. Pani Ewa Osenkowska – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 27/2021, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, pełniąca funkcję przewodniczącej kontroli,
2. Pani Paulina Błazewicz – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 27/2024, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, pełniąca funkcję członka zespołu kontrolnego,

na podstawie upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.759.2025 z dnia 4 września 2025 r., wydane przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Termin kontroli: od dnia 15 września 2025 r. do 29 września 2025 r.

Przedmiot i zakres kontroli:

- Ocena spełniania warunków w zakresie posiadania statusu przedsiębiorstwa społecznego określonych w art. 3, art. 4 ust. 1 oraz art. 5– 10 ustawy o ekonomii społecznej.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2024 r. do dnia rozpoczęcia kontroli.

[dowód: akta kontroli str. 1 -9, 75-80]

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 16 ust. 1-4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 poz. 224), art. 16 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 113 – dalej „ustawy”).

Na podstawie ustaleń kontroli, spełnianie przez Smaki Spółdzielnię Socjalną warunków, o których mowa w art. 3, art. 4 ust. 1 oraz art. 5-10 ustawy ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Pozytywnie oceniono:

- 1) prowadzenie przez Spółdzielnię działalności gospodarczej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. 2023, poz. 221 i 641), zgodnie z art. 3 ustawy,
- 2) prowadzenie przez Spółdzielnię działalności mającej na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz realizację usług społecznych, zgodnie z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o ekonomii społecznej oraz zgodnie ze złożonym wnioskiem,
- 3) zapewnienie przez Spółdzielnię zatrudnienia zgodnego z art. 5 ust. 1 ustawy,
- 4) organizowanie, na podstawie art. 7a ustawy o spółdzielniach socjalnych, spotkań konsultacyjnych, pełniących funkcję organu konsultacyjno-doradczego, zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy o ekonomii społecznej,
- 5) przestrzeganie przez Spółdzielnię, określonych w art. 8 ustawy, zakazów w zakresie dysponowania majątkiem przedsiębiorstwa społecznego na rzecz podmiotów powiązanych,
- 6) przestrzeganie przez Spółdzielnię, określonych w art. 9 ustawy, ograniczeń w zakresie przeznaczenia zysku lub nadwyżki bilansowej przedsiębiorstwa społecznego,
- 7) spełnianie przez Spółdzielnię, zgodnie z art. 10 ustawy obowiązku sprawozdawczego,
- 8) stosowanie przez Spółdzielnię art. 6 ustawy dotyczącego indywidualnego programu reintegracji, dla osoby, której został udzielony instrument wsparcia, o którym mowa w art. 21 lub 22 ustawy.

Negatywnie oceniono:

- 1) zapewnienie przez Spółdzielnię zatrudnienia, zgodnego z art. 5 ust. 2 ustawy o ekonomii społecznej.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

USTALENIA KONTROLI:

Wojewoda Warmińsko-Mazurski decyzją z 22 czerwca 2023 r., znak: PS-III.9420.2.38.2023 przyznał Smaki Spółdzielnia Socjalna status przedsiębiorstwa społecznego. Spółdzielnia została umieszczona w elektronicznym wykazie przedsiębiorstw społecznych prowadzonym przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Spółdzielnia uzyskała status PS jako podmiot ekonomii społecznej prowadzący działalność gospodarczą, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 236)

W okresie objętym kontrolą Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego, samorządowa osoba prawna nie posiadały nad Spółdzielnię kontroli w rozumieniu art. 4 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przedsiębiorstwo społeczne, w okresie objętym kontrolą, prowadziło działalność mającą na reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz realizację usług społecznych, co było zgodne z art. 4 ust. 1 Ustawy o ekonomii społecznej.

W § 5 Statutu Smaki Spółdzielnia Socjalna określono, iż Spółdzielnia działa na rzecz społecznej reintegracji jej członków, co oznacza działania mające na celu odbudowanie i podtrzymywanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu; zawodowej reintegracji jej członków, co oznacza działania mające na celu odbudowanie i podtrzymywanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy, a działania te nie są wykonywane w ramach prowadzonej przez spółdzielnię socjalną działalności gospodarczej. Spółdzielnia może prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W myśl § 4 Statutu Spółdzielnia realizuje swoje cele m.in. poprzez prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków. Przedmiotem działalności gospodarczej prowadzonej przez Spółdzielnię jest, wg PKD, m.in.:

- produkcja lodów;
- produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek;
- produkcja sucharów i herbatników, produkcja konserwowych wyrobów ciastkarskich i ciastek;

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- produkcja makaronów, klusek, kuskusu i podobnych wyrobów mącznych;
- produkcja kakao, czekolady i wyrobów cukierniczych;
- wytwarzanie gotowych posiłków i dań;
- produkcja pozostałych artykułów spożywczych, gdzie indziej niesklasyfikowana;

Na potwierdzenie prowadzenia działań służących realizacji celów statutowych kontrolującym przedłożono opis działalności Spółdzielni. Podano w nim, że Spółdzielnia posiada zawarte umowy z lokalnymi przedszkolami, poprzez które świadczy kompleksowe usługi żywieniowe, w formie przygotowywania i dostarczania posiłków, dla dzieci w wieku przedszkolnym. Ponadto, Spółdzielnia aktywnie uczestniczy w organizowanych przez zaprzyjaźnione przedszkola wydarzeniach plenerowych. tj. piknikach, organizując strefę gastronomiczną, brała udział w akcjach „Zdrowe żywienie w Przedszkolach”, „Zdrowe Koktajle – według kolorów.” Dodatkowo wspiera regularnie dzieci z jednego z zaprzyjaźnionych przedszkoli, których rodzice znajdują się w trudnej sytuacji socjalno – bytowej, zapewniając regularne dodatkowe wsparcie żywieniowe oraz torty urodzinowe. Jednocześnie, w ramach stałej współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej Spółdzielnia realizuje usługę przygotowania posiłków dla osób objętych pomocą społeczną.

W lipcu 2024 roku Spółdzielnia realizowała również projekt „Zintegrowani”, obejmujący swoim działaniem obcokrajowców, zamieszkujących województwo warmińsko – mazurskie.

[dowód: akta kontroli: str.41, 64-65, 81-97]

Na podstawie przedłożonych w toku kontroli druków ZUS RCA ustalono, że Spółdzielnia w okresie objętym kontrolą, zatrudniała co najmniej 3 osoby na podstawie umowy o pracę w wymiarze co najmniej ½ pełnego wymiaru czasu pracy. Natomiast stan zatrudnienia w Spółdzielni w miesiącach czerwcu, wrześniu, październiku, listopadzie i grudniu 2024 r., oraz w okresie od 01.01.2025 r. do 31.08.2025 r. był niezgodny z art. 5 ust. 2 ustawy o ekonomii społecznej, który stanowi, że co najmniej 30% ogółu osób zatrudnionych stanowią osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę. Warunek ten był konieczny do spełnienia z uwagi na cel działania Spółdzielni określony w decyzji nadającej status PS, tj. reintegrację zawodową i społeczną.

Zatem Spółdzielnia w wymienionych okresach czasowych nie spełniała ustawowego warunku wynikającego z art. 5 ust. 2 ww. ustawy.

[dowód: akta kontroli: str. 24, 98-251]

Wiceprezes Smaki Spółdzielnia Socjalna p. Łukasz Łyjak w dniu 15 września 2025 r. wyjaśnił, że: „ pierwotne założenia dawały przekonanie, że spełniają wymagany wskaźnik zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym(...) a niedociągnięcia dotyczące spełnienia

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

wymaganego wskaźnika we wskazanym okresie wynikały wyłącznie z braku świadomości, a nie z braku woli realizowania misji Przedsiębiorstwa Społecznego. Nasze intencje od początku są jasne - tworzyć miejsca pracy i wspierać osoby, które najbardziej tego potrzebują (...) Wyjaśniamy również, że na dzień rozpoczęcia kontroli Spółdzielnia spełnia wymagany próg zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”.

[dowód: akta kontroli str.26]

Powyższe wyjaśnienia nie zostały przez kontrolujących uwzględnione - wymóg dotyczący utrzymania wskaźników zatrudnienia określony w ustawie musi być spełniony przez cały okres posiadania statusu przedsiębiorstwa społecznego.

Wyjaśnić należy, że co prawda, podmiot spełniał ogólne warunki zatrudnienia określone dla PS, tj. zatrudnienie co najmniej 3 osób na podstawie umowy o pracę, w wymiarze co najmniej 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy. Niemniej, należy pamiętać, iż uzyskując status PS jako podmiot realizujący reintegrację zawodową i społeczną - Smaki Spółdzielnia Socjalna, posiadając ww. cel zobowiązana była, i jest przez cały okres posiadania statusu, spełniać również warunek dotyczący 30% wskaźnika zatrudnienia na umowę o pracę osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w rozumieniu ustawy o ekonomii społecznej. Zapisy art. 2 pkt. 6 lit a-l ustawy o ekonomii społecznej, wskazują na zamknięty katalog osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które należy kwalifikować, jako właściwe do wliczania w ustawowo nałożony wskaźnik 30 %.

Ponadto, zgodnie z art. 13 ustawy przedsiębiorstwo społeczne jest obowiązane zgłaszać wojewodzie zmiany powodujące naruszenie warunków, o których mowa w art. 3, art. 4 ust. 1 oraz art. 5–9, oraz wskazać przyczyny naruszenia tych warunków w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tych zmian. Brak utrzymania wymaganego stanu zatrudnienia, jak i brak informacji stanowi nieprawidłowość w kontrolowanym zakresie.

Z przedstawionych dokumentów wynika, że w miesiącu wrześniu 2025 r. uzupełniono zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i przywrócono wymagany stan zatrudnienia w Spółdzielni. W czasie kontroli przedstawiono dokumentację potwierdzającą powyższe. Podmiot udokumentował, że na dzień kontroli zatrudnione osoby zagrożone wykluczeniem społecznym spełniają warunek zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w wymiarze co najmniej ½ etatu oraz zawierają się w katalogu osób określonych w art. 2 pkt 6 ustawy.

[dowód: akta kontroli str. 13-23,25, 36-40]

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Przedsiębiorstwo wskazało, że zatrudnia osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, a na trzy z nich otrzymało instrumenty wsparcia, o którym mowa w art. 21 lub art. 22 ustawy o ekonomii społecznej. Spółdzielnia zgodnie z art. 6 ustawy opracowała i realizuje indywidualny plan reintegracyjny łącznie dla 4 osób, w tym dla 3 osób, na które otrzymano instrument wsparcia i 1 osoby, dla której plan prowadzony jest fakultatywnie. Indywidualne plany reintegracyjne zawierają informacje o sytuacji zawodowej pracownika, planowanych działaniach z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej oraz zakładane efekty działań.

[dowód: akta kontroli str.56-63]

Kontrolujący ustalili, że założycielami Smaki Spółdzielni Socjalnej jest Fundacja Olsztyńskie Forum Inicjatyw Społecznych i Fundacja Bank Żywności, tj. podmioty posiadające osobowość prawną. Wobec powyższego, w kwestii organu konsultacyjno-doradczego w kontrolowanym podmiocie zastosowanie ma art. 7 ust. 5 ustawy o ekonomii społecznej, zgodnie z którym w przypadku spółdzielni socjalnych, w których założycielem jest osoba prawna (...) funkcję organu konsultacyjno-doradczego pełni spotkanie konsultacyjne, o którym mowa w art. 7a ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych.

Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy o ekonomii społecznej, w okresie objętym kontrolą, posiadał organ konsultacyjno-doradczy, a do kompetencji organu należy m.in. zapoznanie się nie rzadziej niż raz w roku z wynikami działalności przedsiębiorstwa społecznego oraz wyrażenie opinii w tym zakresie. W czasie czynności kontrolnych przedłożono protokoły potwierdzające przeprowadzenie stosownych konsultacji.

[dowód: akta kontroli str.27-31, 32-35]

Spółdzielnia w okresie objętym kontrolą, zgodnie z oświadczeniem złożonym przez Prezesa:

- nie udzielała pożyczek osobom prawnym organizacyjnie z nim powiązanim ani swoim członkom, członkom organów tego przedsiębiorstwa, osobom zatrudnionym w tym przedsiębiorstwie ani osobom, z którymi osoby zatrudnione w tym przedsiębiorstwie pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związane z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, ani nie zabezpieczało ich zobowiązań mieniem przedsiębiorstwa społecznego;
- nie przekazywała majątku na rzecz osób, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy, na zasadach innych niż w przypadku osób trzecich, w szczególności jeżeli przekazanie to następuje nieodpłatnie lub na preferencyjnych warunkach;
- nie wykorzystywała majątku na rzecz osób, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy, na zasadach innych niż w przypadku osób trzecich, chyba że to wykorzystanie wynikało bezpośrednio z celu statutowego;

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- nie dokonywała zakupu towarów lub usług od osób prawnych organizacyjnie z nim powiązanych lub podmiotów, w których uczestniczą osoby, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy, na zasadach innych niż w przypadku osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe. [dowód: akta kontroli str.55]

Spółdzielnia w okresie objętym kontrolą nie przeznaczyła zysku albo nadwyżki bilansowej uzyskanych z wykonywanej działalności, do podziału między swoich członków, udziałowców, akcjonariuszy i osoby w nim zatrudnione, co było zgodne z art. 9 ustawy o ekonomii społecznej. Zapis o ograniczeniach w zakresie przeznaczenia zysku lub nadwyżki bilansowej przedsiębiorstwa społecznego znalazł się również w § 55 i 56 Statutu Spółdzielni.

Zgodnie z § 56 Statutu Spółdzielni nadwyżka bilansowa podlega podziałowi na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia i jest przeznaczana na:

- 1) zwiększenie funduszu zasobowego – nie mniej niż 40%;
- 2) fundusz reintegracyjny – nie mniej niż 40%;
- 3) fundusz inwestycyjny.

Kontrolującym przedstawiono również Bilans na dzień 31 grudnia 2024 oraz Uchwałę z dnia 30 czerwca 2025 r. Walnego Zgromadzenia w sprawie sprawozdania Zarządu z działalności SMAKI Spółdzielnia Socjalna oraz sprawozdania finansowego za 2024 rok, z której wynika, że PS uzyskało zysk brutto w wysokości 83.507,54 zł . Dodatkowo przedstawiono Uchwałę z dnia 30 czerwca 2025 r. Walnego Zgromadzenia w sprawie podziału zysku z działalności SMAKI Spółdzielnia Socjalna. Zysk przeznaczono zgodnie z zapisami Statutu Spółdzielni.

[dowód: akta kontroli str. 53-54,81-91,]

Spółdzielnia terminowo złożyła roczne sprawozdanie przedsiębiorstwa społecznego za rok 2024 r. do dnia 31 marca 2025 r.

Podsumowując wyniki przeprowadzonej kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak wymaganego stanu zatrudnienia wynikającego z art. 5 ust. 2 ustawy o ekonomii społecznej w okresie objętym kontrolą,
- nieprzekazanie wojewodzie informacji o niespełnianiu wskazanych w ustawie warunków dotyczący zatrudnienia.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

W dniu 26 września 2025 r. do Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie wpłynął wniosek Prezesa Zarządu SMAKI Spółdzielnia Socjalna o zmianę celu działalności przedsiębiorstwa społecznego z „reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz realizacji usług społecznych” na „realizację usług społecznych”, a w dniu 13 października 2025 r. została wydana przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego decyzja uwzględniająca w całości żądanie strony.

Wobec zmiany celu działalności Przedsiębiorstwa, warunek określony w art. 5 ust. 2 ustawy o ekonomii społecznej, którego naruszenie stwierdzono, nie będzie miał zastosowania.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz wyniki przeprowadzonej kontroli zalecam:

1. Zgłaszanie wojewodzie zmian powodujących naruszenie warunków, o których mowa w art. 3, art. 4 ust. 1 oraz 5-9, oraz wskazywanie przyczyn naruszenia tych warunków w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tych zmian, zgodnie z art. 13 ustawy.

Pouczenie

1. Kierownik jednostki kontrolowanej, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego informuje pisemnie Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości
2. Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Radosław Król
/podpis elektroniczny/

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

